

**OSTAJMER, Branko – ŠABIĆ, Marijan: JANKO
TOMBOR – KNJIŽEVNIK I POLITIČAR. Slavonski
Brod : Hrvatski institut za povijest – Podružnica za
povijest Slavonije, Srijema i Baranje – Bratislava :
Ústav slovenskej literatúry SAV, 2020. 284 s.
Miroslav Dudok**

DOI: <https://doi.org/10.31577/slovlit.2020.67.5.8>

Miesto žilinského rodáka Janka Tombora v chorvátskej literatúre a politike 19. storočia – tak možno najstručnejšie charakterizovať obsahovú náplň publikácie Branka Ostajmera (1978) a Marijana Šabića (1974) *Janko Tombor – književnik i političar* (Janko Tombor – spisovateľ a politik), ktorá vyšla v máji 2020. Vydavateľom publikácie je Chorvátsky historický ústav, pobočka pre dejiny Slavónie, Srijemu a Baranje zo Slavónskeho Brodu, a spoluvydavateľom je Ústav slovenskej literatúry SAV z Bratislavy. Ide o doposiaľ jedinú vyčerpávajúcejšiu monografickú prácu, ktorá komplexne hodnotí život, dielo a politické aktivity Janka Tombora (7. 1. 1825 Žilina – 30. 1. 1911 Djakovo), pôvodcom Slováka, ktorý svoj tvorivý život strávil v Slavónii a Srijeme a ktorého chorvátske i slovenské zdroje uvádzajú celé 20. storočie a prvé dve desaťročia 21. storočia ako takmer „zabudnutého autora“. Branko Ostajmer sa zameriava na politické, spoločenské a kultúrne dejiny 19. storočia s dôrazom na oblasť Chorvátskeho kráľovstva a Slavónie. Marijan Šabić je chorvátsky bohemista, slovakista a komparatista. Už vedecká profilácia autorov signalizuje základné odborné smerovanie publikácie: umelecká a spoločenskopolitická revitalizácia Janka Tombora nebude teda len lokálpatriotickou snahou vytrhnúť ho zo zabudnutia, ale i začleniť do širšieho slovensko-chorvátskeho diskurzu.

V doterajšej recepcii J. Tombora v chorvátskej kultúre bol priestor, hoci sporadicky, venovaný jeho literárnym úsiliam. Už roku 1906 Nikola Andrić vyzdvihoval v publikácii *Pod absolutizmom. Historija šestoga decenija hrvatske književnosti (1850 – 1860)* jeho poéziu a prózu a prekvapený zisťoval, že autor ešte žije ako kňaz na dôchodku v Djakove. Aj v početných nekrológoch po jeho úmrtí v roku 1911 sú zmienky o ňom hlavne ako o chorvátskom spisovateľovi, pôvodcom Slovákov, a okrajovo i o jeho duchovnej, pastoračnej a politickej činnosti. Aj ďalší autori glosujú hlavne jeho literárnu cestu (David Bogdanović, Ivan Esih, Antun Barac, Jakša Ravlić, Slavko Ježić, Miroslav Šicel a i.). Pred viacej ako desiatimi rokmi Mirko Ćurić edične pripravil zbrané básne J. Tombora *San* (Djakovo, 2008), dve knihy jeho poviedok pod spoločným názvom *Sabrane pripovijesti I, II* (Djakovo, 2019) a v knihe *Što je naše od starine. Đakovački pisci u 18. i 19. stoljeću* (2013) porovnáva jednu Tomborovu báseň s Vidrićovou. Autori monografie tento zdroj však neuvádzajú. V recenzovanej publikácii je garde obrátené: J. Tomborovi ako spisovateľovi je venovaná tretina publikácie v tematickom bloku *Književnik* (s. 11 – 76). Druhý tematický blok *Političar* je rozsiahlejší (s. 77 – 210) a odokrýva viaceré neznáme alebo menej známe skutočnosti z jeho verejného spoločensko-politického ži-

502 vota v Slavónii a v Srijeme. Význam a prvenstvo publikácie je však v tom, že jej autori B. Ostajmer a M. Šabić komplexnejšie hodnotia život a dielo Janka Tombora v chorvátskom i slovenskom priestore. Naplnili tak (aspoň čiastočne) slová výzvy Kruna Borasa z roku 1997, ktorý skúmal zástoj Janka Tombora ako kňaza v ilýrskom hnutí. K. Boras pri tej príležitosti vyjadril potrebu „ujediniti njegovo hrvatsko-slovačko djelovanje da bismo upoznali potpunu njegovu veličinu“ („zjednotiť jeho chorvátsko-slovenské pôsobenie, aby sme spoznali jeho úplnú veľkosť“ – BORAS, K.: Janko Tombor – svećenik ilirac. 1825 – 1911. In: *Diacovensia*, roč. 5, 1997, č. 1, s. 144). V prvej časti sa analyzuje Tomborov podiel v chorvátskej i slovenskej literatúre, v druhej časti však účasť v politickom živote iba v chorvátskom prostredí. Slovenský politický diskurz je ale nejakým spôsobom predsa len obsiahnutý, keďže v 19. storočí Slováci a Chorváti zdieľali spoločný etatisticko-politický priestor. V tejto publikácii bol však slovenskej historiografickej reflexii J. Tombora ako politika poskytnutý len nepatrný priestor.

V prvej časti monografie M. Šabić analyzuje prítomnosť J. Tombora v dejinách chorvátskej literatúry, štúdiá v Banskej Bystrici, Pešti a Djakove, píše o jeho literárnych prvotínach a podrobnejšie o básnickom, beletristickom a publicistickom diele. Túto časť knihy uzaviera ohlasmi J. Tombora v českom prostredí a na Slovensku.

V samostatnej podkapitole sa zaoberá štúdiom J. Tombora. Základné vzdelanie získal v Žiline. Toto obdobie je však doteraz najmenej preskúmané i slovenskými, i chorvátskymi autormi. Z jeho korešpondencie F. Strakovičovi sa dá usúdiť, že roku 1842/43 študoval na lýceu v Nitre. Ďalšie štúdiá sú už lepšie podchytené: študoval teológiu v Banskej Bystrici (1843/44), v Pešti (1844/46) a ukončil ich v Djakove (1848). Vysvätený za kňaza bol 25. mája 1848 v Djakove, potom vystriedal viacero farností. Aj táto časť jeho života v doterajšej literatúre nebola spoľahlivo zmapovaná. Po prvýkrát v tejto publikácii sa uvádza najpresnejšie jeho duchovná púť: ako kaplán do roku 1860 pôsobil v obciach

a mestách Vrpolje, Vrbica, Zemun, Semeljci, Kukujevci, Djakovo, Osijek II, Tvrdja, Gradište, Srijemska Mitrovica, Petrovaradin, Trnava (pri Djakove), Sot a Sotin. Roku 1860 sa stal prebendárom a kňazom katedrály v Djakove, neskoršie kňazom v Erdevíku (1862 – 1875) a v Piškovciach, kde pôsobil do dôchodku.

Janko Tombor publikoval hlavne v päťdesiatych a šesťdesiatych rokoch 19. storočia vo viacerých chorvátskych periodikách (poéziu v časopisoch *Neven*, *Katolički list*, *Naše gore list*, *Zatočnik*, *Dragoljub*, *Narodni list*, *Hrvatska*, *Svjetlo*, *Hrvatska* a i., prózu najmä v časopise *Neven*, publicistické články vo viacerých slovenských, chorvátskych, nemeckých a srbských novinách *Slovenskije narodnje novini*, *Orol Tatarský*, *Peštbudínske vedomosti*, *Kolo*, *Pozor*, *Novi Pozor*, *Obzor*, *Südslawische Zeitung*, *Zastava* a i.). M. Šabićovi sa podarilo pomerne presne zachytiť publikačné aktivity J. Tombora, keď ide o poéziu a prózu. Autor však uznáva, že keď ide o články v novinách, tak monografia tému úplne asi nevyčerpala predovšetkým z dôvodu, že J. Tombor publicistické príspevky často podpisoval skratkami alebo začiatočnými písmenami a, na rozdiel od poézie a prózy, uverejňoval ich v časovom rozpätí päťdesiatich rokov.

Autor prvej tematickej časti publikácie M. Šabić sa ďalej podrobnejšie venuje Tomborovej poézii, ktorá bola v doterajšej chorvátskej literárnej historiografii mapovaná v menšej miere. J. Tombor sa osvedčil ako básnik a prozaik počas neoabsolutizmu. Tešil sa čitateľskému záujmu a za poviedky získal aj ocenenie čitateľov vtedy jediného po chorvátsky vydávaného časopisu *Neven*. Vďačiť možno Nikolovi Andrićovi, ktorý ho vytrhol zo zabudnutia a ako prvý prehodnotil jeho literárne dielo v publikácii *Pod apsolutizmom* (1906). V značnej miere takmer na celé storočie poznačil i hodnotenie tohto spisovateľa v chorvátskych literárnych dejinách. M. Šabić viaceré floskuly o J. Tomborovi v recenzovanej publikácii vyvracia. Takmer všetci chorvátski literárni vedci sa odvolávajú na Andrićovu prácu, v ktorej konštatuje, že od samotného Tombora získal potrebné biografické údaje („Obratio sam se

lično na njega, te sam dobio glavne biografske podatke“, N. Andrić: *Pod apsolutizmom*, 1906, s. 55). M. Šabić však porovnal aj takmer identický Andrićov článok o J. Tomborovi, uverejnený 20. júna 1906 v novinách *Narodne novine*, ktorý však končí zásadne inak, a to tak, že od staručkého J. Tombora neziskal žiadne informácie, ale mu ich o ňom poskytli mons. Milko Cepelić a profesor djakovského teologického seminára dr. Svetozar Ritig. V neskorších chorvátskych literárnovedných poznámkach o J. Tomborovi sa tak vďaka Andrićovej publikácii tradujú takmer celé storočie ďalšie floskuly o ňom. Okrem iného i to, že J. Tombor poskytol N. Andrićovi k nahliadnutiu rukopis svojich textov, o čom píše i Mate Šimundić v článku SlovákJanko Tombor – chorvátsky literát, publikovanom roku 1982 po chorvátsky a uverejnenom roku 1990 i po slovensky. V skutočnosti, ako zisťuje M. Šabić, práve Andrićov článok publikovaný v novinách podnietil Tombora k tomu, aby mu poslal dve básne na uverejnenie (Pjesnikov oproštaj a Nad slikom tvojom) so žiadosťou, aby N. Andrić publikoval i jeho súborné dielo. To zrealizoval až Mirko Ćurić o sto rokov neskoršie (2008, 2009). M. Šabić uvádza a stručne komentuje postupne všetkých literárnych historikov, ktorí sa zmieňovali o J. Tomborovi, vierohodne upresnil bibliografiu básní J. Tombora a pokúsil sa o komplexnejší rozbor jeho poézie. Na základe verzologickej a tematicko-obsahovej analýzy vo všeobecnosti ho charakterizuje ako básnika, ktorý túži po rodnom kraji a ako lyricko-reflexívneho básnika. Vo výrazovej sfére sa odklonil od vumelkovaného jazyka napodobňujúceho nemecký jazykový obraz v dobovej chorvátskej literatúre a presadzoval živý jazyk slavónskeho regiónu. V metrike nadviazal na jazykový potenciál modernej chorváčtiny. I v niektorých básnických formách, napríklad pri sestínach, sa odklonil od mediteránneho básnického modelu a nadviazal na jazykový potenciál novoštokavčiny, čo si všimol i P. Pavličić v neprekonanej štúdiu *Sesta rima u hrvatskoj književnosti* z roku 1978. Integrovanou súčasťou reflexie pôvodnej poézie sú i Tomborove preklady poézie z ruštiny

a určovanie autorstva niektorých prekladov a pôvodných básní. M. Šabić vylučuje Tomborovo autorstvo pri speve o Cyrilovi a Metodovi, ktoré mu pripísala Divna Zečevićová. Taktiež zisťuje, že prekladateľom skladby Ašik-Kerib nebol J. T., teda Ján Tombor, ale Ivan Trnski. Mimochodom, v publikácii je nesprávne skladba Ašik-Kerib pripísaná A. S. Puškino- vi, a nie M. J. Lermontovovi. Identifikovanie prekladateľa (I. K. T.) Puškinovej básne Zimné večery (Zimske večeri) ako Jána Tombora je však už správne (J. Tombor sa totiž v niektorých chorvátskych textoch a v srbskej *Zastave* podpisoval ako I. K. Tombor a tak to má uvedené i v exlibrise – teda Ivan Krstitelj Tombor). M. Šabić ďalej venuje priestor poviedkovej tvorbe J. Tombora, ktorá bola v dobovom kontexte chorvátskej literatúry i v dejinách chorvátskej literatúry lepšie reflektovaná ako poézia. Jeho próza nadväzuje na romantickú poetiku a v mnohom ju už prekračuje. Zaoberá sa tiež prekladmi Tomborových noviel do slovenčiny a do češtiny. Počas života J. Tombora boli do češtiny preložené tri poviedky: v *Lumíre* Láska na východe (1855) a Odpadlík a Hajdukova nevěsta (*Našinec*, 1875, Olomouc). Do slovenčiny poviedku Láska na východe preložil Daniel Bachát pod pseudonymom Miloslav Dumný, uverejnená bola v časopise *Sokol* v roku 1868. Koncom 20. storočia Zora Sirácka preložila poviedky Mních z Morovića, Odpadlík a Nočné svetlo (*Biografické štúdie*, 1991). M. Šabić je veľmi dobre zorientovaný, keď ide o ohlasy na J. Tombora na Slovensku a spomína takmer všetkých autorov, ktorý sa o ňom zmieňovali (J. Maliak, 1915; J. V. Ormis, 1930; Ercé /Celestín Anton Radvány, 1942; Z. Klátik, 1968; J. Ambruš, 1978; A. Mařovčik, 1985, 1987, 1991; R. Molda, 2014 a i.). Ak J. Maliak, ktorý žil v Iloku, trochu akoby vyčítal J. Tomborovi, že pomerne málo myslel na rodisko, mysliac hádam aj na to, že mohol viacej publikovať po slovensky, tak si M. Šabić pri tejto Maliakovej kritike kladie rečnícku otázku, či sa na Slovensku urobilo dosť v súvislosti s recepciou J. Tombora. Kontinuálne pripomínanie J. Tombora na Slovensku zrej-

504 me vyvracia autorovu skepsu, ale na monografické spracovanie ešte len čakáme. Najbližšie k tomu má A. Maťovčík, ktorý má J. Tombora v hľadáčku už od začiatku osemdesiatych rokov, keď sme mu odovzdali na lístkoch takmer kompletnú bibliografiu literárnych prác J. Tombora v chorvátčine, spracúvanú v lete 1975, keďže sa už naše výskumné smerovanie začalo otáčať ku konfrontačnej jazykovede. A Augustín Maťovčík sa témy J. Tombora zhostil vynikajúco, siahnuc predovšetkým k archívnym prameňom. Hodnotil to i veľmi dobre zorientovaný v slovenskej produkcii M. Šabić ako spoluautor monografie. Škoda však, že si neoveroval aj údaje o ňom, keď konštatuje, že najplodnejší autor o J. Tomborovi na Slovensku umrel roku 1991 – údaj sa môže týkať iba Petra Maťovčíka, Augustínovho syna, ktorý umrel 23. apríla 1998.

Druhá časť monografie, ktorej autorom je historik Branko Ostajmer, zaoberá sa J. Tomborom ako politikom. Takéto ostré tematické rozčesnutie na literárny a na historický diskurz umožnil sám Tombor. V päťdesiatych rokoch 19. storočia počas Bachovho absolutizmu bol mimoriadne aktívny na chorvátskom literárnom poli a po príchode do Erdevíku v roku 1862 zaznamenal bohatú politickú kariéru. Od roku 1867 do roku 1878 bol poslancom v chorvátskom sneme a v období 1872 – 1878 aj delegátom v uhorsko-chorvátskom sneme v Budapešti, pričom zastával aj post tajomníka v chorvátskej časti spoločného snemu, keďže veľmi dobre ovládal aj maďarčinu, zrejme najlepšie zo všetkých chorvátskych delegátov. B. Ostajmer sa kontroverznou politickou aktivitou J. Tombora zaoberá doposiaľ najpodrobnejšie. Ako politik J. Tombor zastával výraznú slovanofilskú orientáciu podporovaný J. J. Strossmayerom, zástancom chorvátsko-srbskej spolupráce, ktorá v Maďaroch videla najväčších politických súperov. Po rakúsko-uhorskom vyrovnaní roku 1867 sa Tomborove politické názory postupne transformujú a roku 1870 sa priklonil k väčšine chorvátskej Národnej strany a Ivanovi Mažuranićovi, ktorý sa roku 1873 stal chorvátskym bánom. Mnohí súčas-

níci takýto jeho politický vývin neschvaľovali a v chorvátskej historiografii si neraz vyslúžil i nelichotivé nálepky, prípadne ako u väčšiny neskorších chorvátskych autorov aj zamlčovanie viacerých skutočností. Po rakúsko-uhorskom vyrovnaní chorvátski politici však mali iba dve možnosti: buď zakotviť v pasívnej opozícii, alebo sa prispôbiť novým podmienkam a v rámci možností pôsobiť na kultúrnom a hospodárskom rozmachu Chorvátska a Slavónie. J. Tombor si zvolil druhú možnosť. Z toho titulu bola i jeho politická kariéra vôľou priameho duchovného nadriadeného, J. J. Strossmayera, prerušená roku 1878. Paradoxne zásluhou tej istej osobnosti, vďaka ktorej sa stal tým, čím bol v chorvátskej, i slovenskej, kultúrnej pamäti.

Osobitná kapitola publikácie je venovaná Tomborovým politickým začiatkom. B. Ostajmer skomentoval okrem archívnych zdrojov aj dobové nekrológy po Tomborovej smrti, kde sa v chorvátskej tlači vyzdvihujú jeho literárne aktivity a príslušnosť k J. J. Strossmayerovi, kým napríklad budapeštianske nemecké noviny *Pester Lloyd* ho charakterizujú ako významného „unionistu“. Autor monografie to však vyvracia, lebo termín unionista prináleží skôr bánovi Levinovi Rauchovi a jeho stúpencom. J. Tombor vskutku bol jedným z ich najtvrdších kritikov. A ak „unionistom“ aj bol, ako konštatuje B. Ostajmer, tak iba veľmi krátke obdobie, a to „z politického oportunistu a realizmu, a nie aj z presvedčenia“ (s. 84). Už na štúdiách v Pešti sa zoznámil s Adolfom Veberom Tkalčevičom, Eugenom Kvaternikom, Antem Starčevičom a ďalšími klerikmi blízkyimi budúcu djakovskému biskupovi J. J. Strossmayerovi. Na jeho príhovor, ako i odporúčanie Jozefa Miloslava Hurbana, Ľudovíta Štúra a profesora bohoslovestva Matheho Topalovića nakoniec aj prichýlili J. Tombora v djakovskom teologickom seminári, keď bol prakticky z peštianskeho seminára vylúčený pre panslavizmus (táto posledná peštianska epizóda je však v monografii iba naznačená).

Po vysvätení vystriedal veľa farností v Srie-me a Slavónii, keď sa činil hlavne ako spisovateľ. Po nástupe na farnosť v Erdevíku, ktorú zakladal, sa výraznejšie začal prejavovať ako poli-

tik. V malej a chudobnej farnosti, v zmiešanom prostredí Srbov, Slovákov, Nemcov a Maďarov, ťažko znášal najmä intrigy Nemcov proti nemu. Priklonil sa k programu Strossmayerovej Národnej strany (liberálnej), a preto musel čeliť početným ostrým politickým útokom sriemskych unionistov, ako i miestnych a okresných politikov. Podarilo sa mu však v parlamentných voľbách roku 1867 vysoko poraziť okresného sudcu z Erdevíku Jovana Mladenovića v pomere 219 (podľa iných zdrojov 215) k 36 hlasom, ako uvádzajú autori monografie. Po neúspešnom štarte poslancov Národnej strany v chorvátskom Sabore Tombor neprestal ostro vystupovať proti režimu chorvátskeho bána Levina Raucha, predovšetkým na stránkach novín *Pozor*. Po odvolaní bána Raucha roku 1871 sa konali ďalšie voľby do chorvátskeho Saboru. Aj v týchto voľbách J. Tombor porazil protikandidáta Djordja Bugarského, a to pomerom hlasov 192 : 116. Počas tohto volebného obdobia bol už i v parlamente aktívnejší a zastával sa predovšetkým občanov svojho volebného okresu a Erdevíku, ktorých problémy najlepšie ovládal. J. Tombor voľby do chorvátskeho snemu vyhral ešte dvakrát, roku 1872 a roku 1875, naposledy už ako kandidát djakovského okresu, ako kňaz v Piškorevciach, a to aj napriek výslovnému nesúhlasu biskupa J. J. Strossmayera adresovanému priamo Tomborovi, aby nekandidoval, ako sa uvádza v monografii. B. Ostajmer podrobne analyzuje i politické aktivity J. Tombora ako delegáta v Spoločnom uhorsko-chorvátskom sneme v rokoch 1872 – 1878, kde bol tajomníkom chorvátskej časti delegácie. Túto časť knihy uzavierajú kapitoly o porážke vo voľbách do chorvátskeho snemu roku 1878, o posledných rokoch života v Piškorevciach a Djakove, o čom doteraz bolo veľmi málo informácií, o nekrológoch a úmrtných oznámeniach (v periodikách *Glasnik biskupija Bosanske i sriemske*, *Katolički list*, *Hrvatske pučke novine*, *Narodna obrana*, *Narodne novine*, *Hrvatski pokret*, *Sloga*, *Národné noviny*, *Die Drau*, *Agramer Zeitung*, *Świat słowiański*) a o spomienkach na J. Tombora pretrvávajúcich v chorvátskom prostredí. J. Tombor sa najmä v djakovskom prostredí

neustále udržiaval v pamäti, nielen starostlivosťou o jeho hrob, ktorý je na zozname chránených pamiatok, ale i vydávaním jeho súborného diela pod redakciou Mirka Čurića alebo dokumentárnym filmom *Janko Tombor: básnikova rozlúčka* v réžii Zlatka Mesića.

Publikáciu uzaviera príloha, v ktorej sú sprístupnené Tomborove tri málo dostupné články z Erdevíku z roku 1869 uverejnené vo viedenských novinách *Novi Pozor*, ilustrácie, citovaná literatúra, bibliografia prác J. Tombora, resumé v chorváčtine, slovenčine a angličtine, menný a miestny register. Pri bibliografii prác J. Tombora treba poznamenať, že ide o doposiaľ najvyčerpávajúcejšiu bibliografiu jeho publikovaných prác. Autori však predpokladajú, že nejaké jeho práce, najmä články v novinách, sa ešte môžu objaviť. Ich predpoklad môžeme potvrdiť ako správny a bibliografiu J. Tombora hneď doplniť dvomi jednotkami: J. K. Tombor: Diakovo v Slavónii. In: *Pešťbudínske vedomosti*, roč. 1, 1861, č. 2 (22. marca 1861), s. 3; a nepodpísaný článok Erdöveg (v Srieme). In: *Pešťbudínske vedomosti*, roč. 7, 1867, č. 103 (24. decembra 1867), s. 3. Na obálke knihy je reprodukcia asi jedinej zachovanej fotografie J. Tombora (z archívu Karlovej univerzity v Prahe) a kostola v Piškorevciach s farou, na ktorej pôsobil J. Tombor.

Publikácia B. Ostajmera a M. Šabića *Janko Tombor – književnik i političar* vysoko prevyšuje úzky regionálny čitateľský rádius zameraný na djakovské kultúrne prostredie, Slavóniu a Sriem a nepredstavuje len púhe splácanie dlhu predkom. Literárna recepcia Janka Tombora v Chorvátsku i na Slovensku je v publikácii veľmi dobre spracovaná. Nechýba v nej odkaz hádam ani na jeden chorvátsky a slovenský prameň. Vyčerpávajúco je zdokumentovaná politická aktivita poslanca v Chorvátskom sneme a tajomníka v Chorvátsko-uhorskom sneme Janka Tombora s použitím všetkých dostupných chorvátskych zdrojov, výrazne najmä archívnych prameňov. Táto časť publikácie však v menšej miere zachytáva ohlasy J. Tombora v slovenskej historiografii. V publikácii sa citujú iba práce A. Maťovčíka (týkajúce sa

506 korešpondencie J. Tombora s F. Strakovičom) a pohľad na Tombora ako politika sa zatiaľ odborne nekonfrontuje so slovenskými autormi politických dejín (napr. M. Krajčovičom, ktorý sa pomerne často vracal k Tomborovi v rámci slovensko-chorvátskych politických dejín). To však neznižuje explanačnú hodnotu knihy. Skôr naopak – inšpiruje k naplňaniu programu novozaloženej bilaterálnej Slovensko-chorvátskej komisie humanitných vied.

Svojím obsahom, analyticko-kritickým prehodnocovaním doterajšej reflexie J. Tombora v chorvátskej, čiastočne i slovenskej odbornej verejnosti a uvádzaním objavných reálií archívnej povahy a skutočností z takmer nedostupných dobových periodík sa publikácia *Jan-ko Tombor – spisovateľ a politik* zaraďuje medzi relevantné odborné literárno-komparatistické a historiografické publikácie.

Prof. PhDr. Miroslav Dudok, DrSc.
Katedra slovanských filológií
Filozofická fakulta Univerzity
Komenského
Gondova 2
814 99 Bratislava
Slovenská republika
E-mail: dudok1@uniba.sk
miroslav.dudok@gmail.com